

נא דער הנדראל-צייטן איד שפאנבלען

**טורייזנער אַרטיסטערטער. – אָומְגָעַלְמָעַז 67 גָּלְחִים. – נֵיעַ קָאַטָּאַלָּא-
בְּיִשְׁעַ פָּאֶרֶטִי. – נֵיעַ קָאַמְפָעַז מִיט דִּי רַעֲוָאַלְצִיאַבָּעַדְעַן**

וישען, זו שטעה זו יין אפער אנטקונין או קאנז אגניע זאל זיך אפעריטען פון שטאנזען, דע' זירט אנטפקט-הראג-אטס פון דער ניידר פאצ'רי זאנט אנד איזוים פאָר גערעלטיגיט, פאָר אַשאַפְּעַן דִּיאַזְוֵילְאָגִיעַס, אַפְּעַן קעגען מאַרְקְסִים. פָּאָר דִּי 27. (ס. טעל).

מְאַדְּרָה יְהוָה, נִצְחָנוּ בְּיְהוָה אֶלְيָהוּ בְּעֵדָנוּ כִּי־בְּעֵדָנוּ
אָנָּן מְאֹדוֹזְדָּעָה טְרוֹמָעָה, מָאוּסָאוּ פְּגָרָאָן אֲוֹתָהּ
פְּגָרָה 1100 פְּגָרָה, גְּפִינְגְּנוּ זִיה אַיצְטָן 3000 דָּעָה
גְּגָעָן אֲפְשָׁעָפָעָן דִּי אַומְפָעָהָה־לִיכְקִיּוֹת פָּוּן דִּי דָעָה
בְּרַמְתָּאָעָן, אֲלָעָד וְעַגְעָן אֲלָהָמְנָעָפָעָן זְעַפְתָּאָעָן
בְּרַמְתָּאָעָן, אֲלָעָד וְעַגְעָן אֲלָהָמְנָעָפָעָן זְעַפְתָּאָעָן
אֲנִין אַזְוֹעָהָאָת מְעַן דְּעֻקּוֹרְלָהָן הַרְיָה אָוֹיָה
טָאָס, כִּי אַזְוֹקְצָוְהִירָּעָן דִּי טְהָרָטָן קְעִיפָּעָרָס, נְגַלָּע
כַּעַ לְגַעַן אֲדָם דָעָי שְׂטָאָט.

מֵאַדְרָה, 27. (ס. טיל.).
אין גָּדוֹלָה תְּרוּמָה, וְאֶת־סָמָךְ
בְּאַרְבָּה 1100 פְּשִׂירָאָן, גַּעֲפִינָּו זִית אַיִלְלָה
וְגַלְגָּלָצִינְדָּרָן.
אין חַזְוָנָא הַאֲטָמָן דְּעַקְוּבוֹלָה
טָאָס, כִּי אַזְעַקְזּוֹבִיהָרָן דִּי מְוִימָעָ
כָּעַ לְגַעַן אַדְרָם דָּעַרְ שְׁמָמָא.

Dr. H. Rakowski

אינער-פֿרְנַס
צָוְרִילְקָעֵל עַל הַרְטָה
האט זיך אַבְּעַרְגָּעַזְגַּעַן פָּון זָאוֹוֶרְזָאָק 8
אוֹוֵיך מַר אָזְנוֹמָא 5. טַפְלָה. 34-137.

איספל פונזן גראפאננוויזן — און אינדיווידואל

ארכנומירום די פויליליז-פאלעסטיביש האבדעלס-קאמעד אפויילונג אין לאן.

אַטוֹ אָצֶה 7.50 זל.
לְלִימָאַתְּשָׁע ווֹאַלְד-סְטָאָצִיעַ מְעַבְּלִיד

Sanatorium D-ra (D-med.) PRZYGODY

לְוָנָגָן - אַפְטְּיוֹלָגָן: סְעוּרָעָן גַּעֲהִילָּת לְוָנָגָן.
קְרָאנְקָה גַּיִם דֵי וַיְעַסְּטָע מְעַטָּאָדָעָן.

כִּירְוָנוֹנִישׁ אַפְטְּיוֹלָגָן: וּפְעָנוֹ נְמַמָּאָתָם: אַרְמָע,
אַיְבָּעָרְעָכָנָג פָּוֹן קְרָאוֹאָקְסָטָגָנָן, דְּרוֹכְשָׁנִידָעָן פָּוֹנָם
בְּפָרוֹן א. ג. ו. ה.

סְפָעָצְיָעָלָעָר פָּאוּוּלִיאָן: רִיטְשָׁאָלָט-פְּרָיוֹזָעָן צְבָע-

פָּאָסָט צְיָדָע אַיְצָבִיגָר קְרִיִּים-צִיִּיט נְעַמְּדָן אַרְזָם: פָּאָסָט
אַזְּיָהָאָלְטָגָנָג, מְעַדְבִּיגָן, אַוְיָמִיכָט, רַעֲנָנָבָעָן, אַנְגָּלְזָיָעָן אַג
בְּשָׂרִיעַ כִּידָן, וְשַׁמְּקָעָן פְּשָׂרָעַ קִידָן. בְּשָׂרִיעַ כִּידָן!

פָּאָר רַעֲקָנוֹן אַלְעַסְצָעָנָטָעָן וְאַרְגָּנָפְלִינָגָעָן
אַוְיָמִיכָט.

אַכְטָוָנָג ! אַכְטָוָנָג !

סְלִיוֹן-פָּאָבְרִילָאָבְטָעָל

אַיִן דָעַר מְנוּנָפְחָתָאָר-בְּרָנוֹנָעָן

אַלְמָן לְגָנָן-יְפָרָהִיגָעָר סְזָחָר פָּוֹן פִּירָן

ZIELONA GÓRA POW. Przyjazn, od 1

לאוירען נאו או דאלו

הליינך

מייט בעטטען פון Dr. Z. Rakowski

אַרְיִשְׁעָס פָּנָן 11-1 אָוֹן פָּנָן 5-8 קוֹוֹנָט.
Dr. med.
Greygor ROZENBERG
צֶדְרִילִיגָעַקְעָהָרֶט
פּֿאַצְּגִּילְמִיטָּס פֶּאֲרָ מַאנְגָּנוֹן. קִיסְקַעַם, לַעֲפָגָר
אָוֹן אַינְוּרְלִיכָּעָט קְרַאנְקְהִיטִיטָעָן
44 גְּדָאַנְסָקָא 44. טַעַל. 224-44
תְּהַמֵּט אָוֹן פָּנָן 7-5 אַחוֹנָגָר. זְגַטָּאָכָן אָוֹן פָּמָצָר.

מִגּוֹעַת חָחוֹת יְמֵי זֶה וּרְוַסְפָּה קָנְדָשָׁפָט
זָכָת פְּנִירִיקָאנְטָפָן וּוּלְבָכָעַ קָנְגָעַ זִיךְרָן
נִישָׁט עֲרַבְיוֹגְעָן אַזְיךְ אַיְגְּנָנְדָר דָּעַבְעָנוֹבָגָג
דָּאָס גַּעַשְׁפָּט צָבָאָפָּרְעָן קָאָזָן אַיךְ גַּעַמְפָּעָן
די סַחְוָה אַין מַיְן לְאַגְּדָר אַן קָאָזָן אַוְיכָן
פְּינְגְּסְפְּרָעָן בַּיּוֹ 90 פְּרָאָגָן פָּנָן וּוּרְעָתָן
אַפְּרָטָפָן אַפְּגָגְעָעָן אַין אַדְמִינִיסְטְּרָפְצָיעָן
סַאֲרָן ז. A.

R. Szczęsliwy
לאדוֹן, 5 באוֹרוֹאַמְלִיטְסָה 5
טַףֵּל, 156-09.
נֶעֱרָעַנְקָמָט, פֿרָאנְט 2 שְׁטָאָכָן.

כל עפּס ידרעַס

ווענער אלאגן שער אמבענטאטורין
עקסס-געלע בערטאונג
פּוֹ-12-2 און דער
לעטנשבליצע געווושער 17.
בעמיש-באסטערילאנישער
לאבאראטארום
מ. שאץ
לאדו, פֿעטורייכאָווער 37.
ייחומ איזורך זומטליךער ערצעטלייבען
אַזְאַלְזִינְזֶן פּוֹן אָזְרִין, בְּלִיט., פֿלְפּוֹנְגְּמָעֵן,
אַזְאַלְזִינְזֶן פּוֹן אָזְרִין, בְּלִיט., פֿלְפּוֹנְגְּמָעֵן,

**דילטשר לאנפּרל איז מאנתרעאל איז מודה
או דער אלוועטליכער באיקאַט האט בעדייטענד
פערקל עבערט דעם הייטשעו עהספֿאַרט**

טירוץ געגוע יאפאו

טירען געגען יאנפאי

שפתםן האט איבערגענצעבען דער יאטפאניגער רע
וירזונג אָ פראַטטעסט געגען אַינְפֿהַרְעָן אֲ נַקְלָט מֵאַ
נאָפָל אִין מאַנדושׂרִיעַ,
בְּ עַד לְיָמָן, 27 (ס. טע.).
דייטשע אַינְקָרְמָאַצְּעַט. בְּיוֹרָא טִילְט מִיט פָּוּנִים
טאָקִיג, אוֹ צָלֵס עַטְפָּעֶר אַוְיכָן דַּעַמְּרָשׁ פָּוּנִין
לְגַנְד אָנוֹ אַמְּרִיקָן. האט די יאטפָּאַנְגָּשׁ רַעֲנִירָגָן
געַנְטָפָרָט, אוֹ די יאטפָּאַנְגָּשׁ רַעֲנִירָגָן קָאוּן נִישָׁת
וַיְיָן מְפָרָאַנְטוֹאַרְטִיךְ פָּאָר דָּעַר קָאנְטָרָאָל אָין אַיְיָ
טִילְנָגָן פָּוּנִין דָּעַר נְסָפָט-פְּרָאַדְקָצִיעַ אָין מָגָן=

מ א נ מ ר ע ג ל (יט) א
דער דיבטשער בענערל-קאנגע
וועכלער אוין איצט צראַדיקען קומ
האט אוין קבֿ אינטערויאָג מיט
בען. או דער פֿלוּעַטְלִיכְעָד בע
פֿראַדוקטָן האט בעדייטנָר
דייטשן עספּאָרט.

געגנון אימפריאט פון דיטשע אפטשייך-מאטהריילטען

אפטיך-מאטעריאלען

וְאֶרְשָׁד (ג. ט. ג') דַעַר אֵ. ק. פַּקְדָּר דַעַר
פָּגָנִי. הַלְּטָלְעָרִיסְמִישָׁר וּוַיְוִירְטַשְּׁפָטְלִיכְבָּעָר אַקְצִיעַ
טִילִילֶת מִית: לְפָצַעַנְטַ רַעֲקָםְעַנְדִּירָט דַי פִּירְמָעַ
אַ, 5. בַּעֲדִיבָּגְעָר אָזְן זְהָהָן, מַגְנִיהִים וּוֹאַלְהָהָחָף אֵ.
שִׁיקָּעַן בְּצַחְטָעְגָּגְגָעַן אָוִינְ פַּקְרָמְעַכְּצִיעַ-אַרְטִיקְלָפָן
אֵ. דַעַר "הַאֲלָעָנְדִּישָׁפָר" פִּירְמָעַ ג. פ. בַּעֲדִיבָּגְעָר
אַ, 2. אַמְּסָטְעַרְדָּקָם.

עט איז פֿעַסְטָגֶנְשָׁפֶלְט גּוֹאַרְעָצָן, זֶה דָעַר
 „הַאַלְעָנוֹדִים עָרָבָה“ אֲזִיפָע אֵין גָּאַר אַוְיָטָן צָה מְשֻׁטָּה,
 קִירְעָן דֵי אַיְגָעָנוֹתִיכָע דִּינְטָשׁ אַפְשָׁטָמְנָגָן בְּזַן

די זאגענע אַרטיקעלען.
די אַיגענומעער פון אָפְטִיךְ=לְאָגָעָרֶט, דָּקָקָ
טוֹזִירִים אוֹן קָאנְסָמָעְטָפָן ווּעֲרָעָן גַּעַוְאָרָעָנֶט זִיךְ
נִישָׁשֶׁת צֵי לְאָוֹעֵן סָעַרְפִּיהָעָן אוֹן נִימָשׁ בְּעַזְהָעָן
קְיִינִין כְּפָוָרְשָׁת הַאָלָעָנְדִישָׁע אַיסְעָרְבִּיטָהָגָנָעָן, ווּעַלְכָעָ

**ירושלים אוי שפיגעל פון דער
אַמְשָׁר וּבְאַפִּים**

אנ' איזטשטעלונג איז בצלאל
רעד לא ימַען, (ימ"א) אין בגין פון "בצלאל"
איין געפערענט געווילען איז איזטשטעלונג : 74ט
אממאליגונג ירושלים איין דער אלטער גראצייך". די
איזטשטעלונג געטט אידום די זאמלונגען פון
בצלאל" און פון דער בענ. דיאמאנט אין
רוישטס.

ס'יסטטומאטייש בעזיזיטיגט

האמען-האנטרכיה ווינברג די פונפז

בד ר א ג, 27 (ימ"א טעלעגראטפיש).
דער האלב-אמיציפלע פראגען פרעסע מעלה
ז מען קון וויען, או די שטאַט-סּפֿרוֹוָולְטֶנְג
וּמִינְג סִיסְטָמְנִים דֵי יְזִידְשָׁע בְּעַמְתָּע פָּוּן
קראנקען-קאָסָצ. ס'ענָן אוּיך בעזיזיט
אלנדסמאַר-אנגעשטעלט. אוּימָן אַרט פָּוּן די
אַרְעָן דֵי יְזִידְשָׁע דָאַקְטְּוִירִים פָּוּן דער דַּעֲנִיטִיס-
אנֻזָּגְטָע יְזִידְשָׁע דָאַקְטְּוִירִים. זְעַנְעָן צִיגְעָן זְמָנָן
געווֹרְעָן קְרִיטְפְּלִיכָּבָד דָאַקְטְּוִירִים.
עד זוּכְשָׂג.

**שפארכ אנטיסעמיטיש בעאיינפלומט
זיע עסטריאכישע מלוכה-הערפערשאפטען**

וְיִצְחָק (יט'א) אֵין בּוֹנְדַעַס-קָרְנוֹצֶלֶר=אַמְתָן גַּאוּעֲמַבָּפָר. צָנַן גַּעֲמַכְטַן קִימְעַרְהַעַפְטַטַּע פָּאַרְבְּעַרְיַתְגַּגְעַן צָו
וְעַשְׂטִימַגְגַּן צָוְן דִּי רַאַטְטַ=קָרְעַפְרַשְׁתַּפְטַן לְוִיט
נִיעַלְעַד עַסְטְּרִיכְיִישָׁעַר קָגְסְטִיטְזִיצְעַ וְויִדְעַר
טַטְטַ-רַאַטְטַ, פּוֹנְדַעַס = קָזְלוֹדוֹרְ-רַאַטְטַם בּוֹנְדַעַס-וּוִיר
עַנְפְּטַסְטַרְטַט אַזְן צַעַנְדְּלַעְרַטְטַט. דָּפְרַ צַעַמְעַנְמַתְטַע
דִּי נִילְעַד מַלְכָה-קָרְעַפְרַשְׁתַּפְטַן וּוֹעַט פְּעַר=
עַן דָּרְמַמְטַ, אַזְן דִּי נִמְעַ בּוֹנְדַעַס-רַאַטְטַן וּוֹעַלְעַן חַ

אַיְבָעֶר זִיבָעֵז קִלְאַמְעַטָּעֵד הַוִּיד

**איבער זיבען קילאמטען הוי
דערגריליכונג פֿוֹ אַסּוֹרִיעַטִישׁעָרְ צְקַמְפַעְדִיזְיעַ**

פִּיגְלָהָם בְּאוּעָנָא

(CAUVIN'A)
 ט אָוִישְׁלִילִיכָע בַּעֲוֹאָזָם-בַּעֲשַׂתְּגָנָר=טִילְעָן
 נְגַעַן דָּאַט זַוְּרַקְוּמְסְטָעַ, דֵי אַגְּבַעַנְהַמְסָטַע אָוַן
 בַּיְלִיגְסְטָע אַפְּפִירְרוֹגְנָס-מִיטָּל
פְּרִיזְ פָּוָן אַשְׁאַבְטָעַל 2.50 וְ.
 זֶגְגְּבָהְמָחָן אָוַן אַמְּבָהְמָחָן

געשלגפֿען אָנוֹ שַׁלְאָחִיךְ עֲזָק בֵּי אֶת טַעַמְפֿעַדְתָּאָהָה פְּנֵי
45 גּוֹאָר. פִּי מַפְּתַח-לְעָנָה זַוְּגָנָה עַמְאָכָת אֶשְׁבֵּי.
שְׁטוֹדָעָט אָהָן עַטְעָן. אָהָן אָצָעָם, פְּאַלְעַדְגָּה יַעֲדוֹעָ
צָעָהָן מִבְּחוֹת אָנוֹ זֶד הַאלְעַדְגָּה קְוִים אַיִּיחָה דִּי אַפְּ-
גַּעַפְּרוּדְעַנְעָפִים. הַאָבָעָן זֶה אַרְפִּינְעַקְלָעַטְשָׁאָבָעָן אַזְּבָעָן
שְׁבִּיצָן, מִיטָּה וַיְסָעָפָן פְּרָאָסְטָן פִּינְגָּעָה הַאָבָעָן זֶה
אוֹיְסִיכְהָאָמָן צִיְּבָאָס אָנוֹ אַגְּוֹשְׁשָׁרְבִּיבָּה אֶצְּבָעָלָל
עַגְּנִישָׁע טַעַקְעִיעָה דִּי עַרְשָׁע הַזְּמָרָגָעָה זַלְזָלָנְכָעָה
כְּיַיְזָע, זַוְּדָסְקָלִיעָה כְּזָן וַיְזָהָבְתָּאָל, טַעַבְבִּישָׁע-עַקְבָּגְנָמָם.
אַדְשָׁנָגָה כְּזָן גַּרְזָסְזָוְאָכִישָׁ, גַּעַלְאָגִישָׁע גַּרְופְּעַזְעַמְעַטְעַטְאָלָעָה
גַּזְוְדָה-פְּאָמָרָה, אָנוֹ דְּרוֹמְפְּאָמִירָה, עַקְסָפְּרִירְגְּמַעְטַנְטָאָלָעָה
אַבְּאָבָא-אַתְּאָרִיעָה אַיִּיחָה צָר גַּעַפְּנוּנָעָן כַּעֲבָנָאָצָיָן אָנוֹ
נַּעֲרָקְעָנָעָן. הַדְּרוֹא-מַעְטָעָה דְּאָלָאָגִישָׁע גַּרְופְּעָ אַזְּמָעָה
פְּרַדְטָשָׁוּקָה גַּלְעַלְשָׁעָה, רַעַקְאָגָנְסָצְרִיזָגָה כְּפָנוֹ דִּי

פְּנָאֹכִיסְתָּא אַתָּה בְּגַעַת
אֲבָבָעַן דִּי בְּאַלְגָּה-זְקָעַנדָּס דָּה גַּעַצְוְגָעַנָּה. קְרִיאָה, אַנְדִּידְעָה,
עֲנוֹנְדִּילָג אַבְּגָעָדָה דִּי גַּלְעַטְשָׁעָה. טָהָה מְגַבְּגַעַדָּס אַגְּזָה,
עֲדָרְגָּנְגָעַן אַזְּלָעַן גְּרִין-פִּיגְלָעַטָּעָן הַיְמָעָל. זֵיה רְזִיפָּה,
וְעַבְּגָעַן דִּי אַזְּלָעַן שְׁפִּיצָה אַזְּלָעַן דִּי זָהָן
וְעַזְּבָעַן מִידָּה זְעַבְּגָעַן נַעֲמִיךְ אַזְּלָעַן שְׁפִּיצָה אַזְּלָעַן דִּי זָהָן
לְעַצְמָעָן טְרִיטָם זְעַנְגָּעָן מִידָּה גַּעַגְבָּעָה אַכְתָּשָׁעָה,
15 אַמְלָוָת. אַזְּזַעְעַמְרָה גַּעַגְבָּעָה אַכְתָּשָׁעָה
עַד דּוֹפֶק אַיְן גַּעַזְעָן וְדִי בְּיִי אַטְיכְּ-דָּקָאנְקָעָה —

פיגולקעס קאווענָא (CAUVIN' A)

פְּנָאֹכִיסְתָּא אַתָּה בְּגַעַת
אֲבָבָעַן דִּי בְּאַלְגָּה-זְקָעַנדָּס דָּה גַּעַצְוְגָעַנָּה. קְרִיאָה, אַנְדִּידְעָה,
עֲנוֹנְדִּיגָּה אַבְּגָעָדָה דִּי גַּלְעַטְשָׁעָה. טָהָה מְגַבְּגַעַדָּה אַגְּזָה,
עֲדָרְגָּנְגָּעַן אַזְּלָעָן גְּרִין-פִּילְעַטְשָׁן הַיְמָעָל. זֵיה רְזִיפָּה,
וְעַבְּגָעַן דִּי זְעַבְּגָעַן שְׁפִיצָה אַזְּלָעָן דִּי זָהָן
וְעַזְּבָעַן זְעַבְּגָעַן אַזְּלָעָן זְעַבְּגָעַן שְׁפִיצָה אַזְּלָעָן דִּי זָהָן
לְעַצְמָעָן טְרִיטָם זְעַנְעָן מִיר גַּעֲקָרָה אַעֲנָן אַזְּגָעָן חַלְעָה פִּרְ.

פיגולקעס קאווענָא (CAUVIN' A)

בִּנְיָמִן פַּאֲלָכָם בְּרָאָמֵן

דאָם ליעבען איז איזן חירט פּוֹ רְדִיפּוֹת אָז שְׁרַעַת
אַ פּוֹילִישֶׁר וּשְׂרָנוֹאַלִיסֶׁט דּוֹרְצִיֶׁלֶת וּוּגְגַעַן לְעַבּוֹן פּוֹ דֵי יְזַדְעָז אַז נָאָזִי-לָאנְד.

האדרולונגן. פאלעטיניאן איז געווארען אין דרייטע
רייך זעהר פאָפּולער.
איינע פון די נאַצְיַ-צִַיְתּוֹנוֹגָן, דער "אנֶרגִַיָּה"
האט אַפְּלִיכָּה גַּוְשִׁיקָּה אַסְפְּאִיכְּלִיעָן קַאֲפָרְטָפָנְדָעָן
קִין פֿאַלְעַטְינִיאָן אַין צָר הָאָה. אַפְּבָדְרוֹקָט אַין
דָּעַר צִיְתּוֹנָגָג אַרְעָפָרְטוֹאָזָה אַין צְמַלְיכָע אַרְטִיקָּה
לְעֵזָן מִתְּאַיְלָהָטְרָצְיָעָס. "אַגְּזִיָּה פְּאַחֲרוֹת קִין
פֿאַלְעַטְינִיאָה", זָוִי האַט נִישְׁתָּאַלְצִינְגָּן דָּרָט וְעַלְיִינְנָת,
סָעַן. אַיךְ האָבָב נִישְׁתָּאַלְצִינְגָּן דָּרָט וְעַלְיִינְנָת,
גָּאָר אַיְנוֹגָעָ אַפְּשָׁבְּטָעָן. אַון אַיךְ מִזְזָנְגָן. אַן
דָּעַר אַזְיַתָּאָר האַט גַּעֲשָׂרְבָּעָן גַּוְנוֹג אַבְּיַקְטָיוֹ אַין
גַּנְגָן אַינְטָרְעַטְסָעָן. עַס פְּעַשְׁתִּיְּתָיִם זִיָּה, אַן פְּזָוָן
די אַרְטִיקָּה לעַן האַט מַעַן אַרְטִיגְעַפְּיהָט די טָעָן
דָּעַגָּן. צָוָן אַינְטָרְעַטְסָעָן אַין אַפְּבָרְדָּאָס. וְאָם
דָּעַר טִירְבָּזָן פִּין "אנֶרגִַיָּה" אַין גַּעֲשָׂטְבָּעָן אַוְיכָ
גַּבְגָּעָן דָּרִיבְּסִיגָּן טַוְיְוָנָר פְּקוּעָמְפָּלָאָרָן. סְאַיִן
גַּעֲנוֹג, אַן אַין דִּימְשָׁלָגָנד זָאָל עַפְסָס אַגְּזִיְּתָנָגָג
אַפְּדָרוֹקָעָן אַגְּזִיְּרִיקָּעָן מִיטָּן וּוֹארָט "יִידָּעָן"
אַינְמִיטָּעָן אַין די צִיְתּוֹנָגָג וּוֹעָרָט מַעֲמַנְצָאָל
צָוְאָפָּט.

די יוזפּן אין דיטשלאנד לײַמצען נישט
קיין דיטשע צייגנערן. זי האבען מורה סאָר
אַלעטדיגן און בכל האבען זי אײַן פֿערלַעַגְן: אָז
די פֿערהעלטענישען אין דיטשלאנד זאָלען זיך
פֿערבּעַסְפּערַען, מעג עס זיין אַזְגַּדְפּהַתְּנִינִיגְן פֿין זימֶר
לְאָגָד גָּזָא, ווילַ אַין גַּעֲזַעַמְפָּל זְמָנִין זְיִי אַיבָּעָר-
צִיּוֹת, אָז דָּאַס ווּלְעָזָן זְיִי עַטְּזַיְּנִין פֿערַאנְטוֹאָרט-
ליַּךְ סָאָר די שְׁלַכְתָּא צִיְּתָען, דָּעַרְפָּאָר לְעָבָעָן זְיִי
אַין אַיִּין שְׂרָעָם.

ארוייסגעבען געוויארבען אין דער שטיל. אם איז
אטיליך נישט געווין קיין נאציך אין דער פרענסט.
אם האבען זיך דערוואויסט וועגן דעם דירעקט די,
וועלכע אם האבען די פערראָדונג געטראָפַען.
די יידען. אין דיטשלאָנד מילינען, או ווועצַ
די רַצְבִּירְגֶּנְגּ פָּרְשְׁוּעָרֶט זַיִדּ דַּעַם אַרְוִיְסְפָּהָרְ קֵיִ
פָּאַלְעַסְטִינְגּ, פִּיהָרֶט זַיִדּ גַּאנְץּ פָּאַלְשָׁעְ פָּאַלְעִיטִיקּ,
וועלכע ברענט שָׂאַדְעַן דַּעַם דִּיטְשָׁעָן הַאנְדְּגָדָן אָזּ
קָודֵם כל דַּעַם דִּיטְשָׁעָן בְּילְגָנָן. אַפְּתָר זַעֲנָן זַיִדּ
געַר עַכְתָּ, וַיַּיְיַד מַגְּן דָּאָרָף גַּעַמְעָן אַיִן אַכְתָּ, אָזּ
דַּעַר בְּילְגָנָס בְּזַיִן דִּיטְשָׁלָאָנדּ שְׁטָעַלְטַ זַיִדּ פָּאַר צָום
בְּעַסְטָעַן אַיִן דַּעַם הַאנְדְּגָדָן מִיטּ פָּאַלְעַסְטִינְגּ.
די דָּאוּיגַע בְּעַהְיוֹתָנוּגּ, זַעַחַט אֹוִים אַוְיָם/
ערְשָׁטָעַן בְּלִיק וַיִּאָפְּרָאָדָאָקּ, אַיִן דָּאָךּ אַיִן אַטְּ
אַזְּוִי. די דָּעַוְיָזְעַן-בְּעַנוּרְעַנְדוּגְּנוּגּ דִּעְרְלוֹיְיְיבָעַן נִישְׁטָ
אַרְוִיְסְפָּהָרְעַן סִוְן דִּיטְשָׁלָאָנדּ גַּעַלְרַ. די יַיְדָעַן
וועלכע פָּהָרָעַן קֵיִן פָּאַלְעַסְטִינְגּ, גַּעַמְעָן מִיטּ
זַיִדּ מִיטּ מַאְשִׁינְגּ. פָּאַר וּוּלְכָעַ זַיִדּ צָהָלָעַן מִיטּ
זַיִדּ מִיטּ אַפְּגָעַשְׁפָּרָעַטְן גַּעַלְרַ. נַאֲכָרָעַם וַיִּזְיַי קִימָעַן
קֵיִן פָּאַלְעַסְטִינְגּ, פָּעַרְקִיְּפָעַן זַיִדּ דִּי מַאְשִׁינְגּ.

יעדר וואך פאחרט אroiס פון אונגאלטער
וואקואל אין בעולין אַפְּעָצִיכְלָאָר וואגאָן מיט
יעדָן, וואס עמיגוריידען קיין פאלעסטינָן. דער
דאֹיגָעָר וואגאָן ווערט אַפְּנָעַטְשָׁעֶט אָזִיךְ דער
אייטאַילְעַנִּישְׁפָּר נְרוּנִיךְ אָזִן ווערט נְאַכְּרוּם אַיבָּעָר.
גענְיהָרֶת קיין טרייעט.

די נאכז-פֿאַרְטִּי. זיין האבען אָפְּעַרְיָרֶט מיט דער
זעלצע אָסְטִינְסִים, ווֹסֵס האבען בעטונגן אָזָת אַפְּקָלָאנְדִּי
צְוִישָׁען די דִּינִיטְשָׁע מַזְסָעָן, צְוִישָׁען צְוִישָׁען עס האבען
בְּצְחָרְטִים אָזִיךְ די דִּינִיטְשָׁע זְדָצָן. זיין האבען גַּזְגַּז
וְאַסְטִים, אָזָה דָּאָס מַאֲרְשִׁירְעָן אַיִן די רַיְהָעָן, דָּאָס
טְרָאָגָעָן די זַעַלְעָע הַעֲמָדָעָךְ. דָּאָס אַיְגָנָאַרְדָּגָעָן
געַמְּינָגָעָמָע מַאֲרָשָׁעָן, — דָּאָס אַלְפָס מַוְּנוֹ אַיְמָפָס.
נִידָּעָן יְזָעָן דִּינִיטְשָׁע, אַפְּיִיכְּיָה אַדִּינִיטְשָׁעָן יְזָעָן
דָּאָס האָט אַבְּעָרָן וַיְשַׂט אַיְמָפָןִירָט דָעַם
מִינִיסְטָרָד פָּאָר אַינְטְּרָלִיבָּעָן צְוִינְיָוּס פְּרוּקָן, וּוְעַלְכָּעָן
הָאָט פְּעוּרוּוחָרָט אַלְעָא אַזְּיַבְּעַדְעַרְמָאַנְטָעָ פְּרוּיוּוּי-
לִיגְיָעָם. די יְזָעָן, האָט עַר גַּעַזְבָּט, מִזְעָן זִיצָעָן
שְׁטִילָי. דַעֲרָאָג נַאַל האָט מַעַן די יְזָעָן פְּעוּרוּוחָרָט
זְזָוִי גַּעַרְפָּטָן עַנְדָּלְרָגָגָן פָּוֹן דָעָר אַזְּיַבְּעַדְעָגָגָן.
דָּאָס אַיִן קְוֹדָם כל נָגָע אָזִיךְ די יְזָעָן. אַיְדָעָר
זְזָוִי וְעַגְעָן גַּעַרְפָּטָן קִיּוֹן אַרְץ-יְשָׁרָאֵל, האָבען זִין
אַלְעָא גַּעַזְמָעָן לְעַנְגָּעָן עַפְסָעָן אַפְּלָעָן. די יְזָעָן
קְהָלָה אַיִן בְּעַרְלָיָן אַיִן קְהָלָה אַיִן נַגְעָן דִּינִיטְשָׁלָגָן
הָאָבען אַרְבוֹגָנִירָט פְּלִי אַזְּפָלְכָּעָן אַיְבָּרְשָׁוּגָנָס-
אַיְגָטְמִיטְטָפָן. גַּאֲד אַפְּלִיכְּבָּעָן חֲדָשִׁים אַיִן פְּנִי אַגְּזָעָן

אַיִלְבָּעַת-טֹמֶן. נָהָן אַפְּלִיבָּעַת חֹשֶׁם אֲזֵן פָּרָן אֶגְּזָן
וְזַעֲזָנָם דָּקְמָאָר גְּבוּאָרָעָן אֶסְטָאָלְיָאָר. פָּנוּ אֶ
יְרִיכָּט אֶמְזִירָעָר אָזְן פָּנוּ אַגְּנָיְשָׁנִינָעָר אַגְּנָעָרְדָּר
אֶרְבִּיטָעָר. נָאָכְן צְנִירְגָּעָן אַזְּצָקָרָם הָאָטָם מְעָן
לְיִיכְטָעָר גַּעֲקָאנָט קְרִינְגָּעָן אֶסְעָרְטִיכְקָאָט קְיָיָן
פְּאַלְעָסְטִינָעָ. אַיִן בְּעָרְלָיָן גְּזָוָה הָאָבָעָן זַיְן וְבְּלָעָרָנָט
800 יְוָנְגָעָלִית אַגְּנָיְנָעָט מִימָּה דִּי מִידְלָעָר —
הַעֲכָר 1000. אַיִצְתָּא אַיְזָן אַזְּדָסָט. אַלְוָא דָאָס
צִיגְּרִיעָטָן זַיְן צָומָם אַגְּרִיסְמָאָתָרָעָן קִין פְּאַלְעָסְטִינָעָן,
דִּי יְזָעָן פְּלָרְבָּאָטָעָן. דִּי פְּצָרָאָרְדוּנוּגָבָן, וּלְעָכָ

דער סאגטנאָרִישׂעַר קראָקוֹוועַר אֲזַנְצָר
קוֹר. אֶזְדוֹן. בְּרוּנְגַּס אַנְיָינְטָרְעָסְאַגְּטָעַ קָאָרְבָּעַ
פָּאָגְּלָעַזְקָן פָּוּן דִּימְשָׁלָגְדָן, אַיִן וּמְלָכָעַר
וּמְעָרַט גַּעַשְׁלִידְעָרְטָן דֵּי עַלְעַנְדָּע לְגַבְעַז פָּוּן-זָ
יְוָדָן. וּזְאָסְטָהָבָעַן זִין נִישְׁתַּחַת גַּעַרְעַטְמָעוֹעַט פָּ
הַיְּמָלְפִּירִיסְטִישָׁעַן גִּיהְנוּם. מֵיר בְּרַעֲנָגָעַן דָּעַט
בְּרִיחַ-מִיט אַיְינְגַּעַן קִינְצָרִים.
דִּי-לְעַגְעַן פָּוּן דִּי יְוָדָעַן אַיִן צָוֵי הַאַפְּנָגְגָס
לְאֹו אַן דִּי אַוְיָזִיכְטָעַן אַוְיַף עַנְדְּרָוָבָן פָּוּן-זָ
בְּעַיְלְגָגְבָּגָן וּמְעַנְזָן גַּעַלְכָּבָן נִשְׁמְטוּעַ, אָז דִּי יְדָעַ
הַאַבָּעַן גַּעַמְהָט שְׁלָוּס מַאֲכָעַן מִית וּמַיְעַר מִצְבָּה
דִּי יְוָדָעַן הַאַט מְפָן צְוָגְנוּמָעַן אַלְפָן בְּעַגְּלִיכִיקִיטָעַ
עַפְעַם צָדְעַרְדִּינְעַן דָּאַס בְּמַקְמוֹן אַרְבִּיט אַיִן
דִּימְשָׁלָגְדָן אַיִן אַגְּבָּלְעַגְעַט פָּוּן אַפְּשָׁתָמְנוֹגָס
דְּזָאַקְמָבָטָן, וּמְעַבְּדָר מְזָוְן בְּזָוְיִזְעָן דִּי פָּלָעַ גַּעַר
מַהְוִיְשָׁקִיט פָּוּן קָגְנְדִּידָט אַוְיַף אַפְּסָטָעַן אַדְלָעַ
אַוְיַף צְפָעַס אַפְּשָׁצְמָמְגָגָן. דִּי רַיְגִּיבָּגָן, וּמְעַלְכָּבָן
אַיִן אַפְּנָטָרְגָּנוּמָעַן גַּעַוְאָרְעָן בָּאָכָן אַיְבָּרְעָנָהָמָעַן
דִּי מַאֲכָט דָּרָךְ הַיְּטָלָעָן, וּמְעַרְתַּת גַּעַנְזָי אַפְּגָנָהָתָעַן
עַם סָאוּן גַּאֲטִירְלָיְדָן גַּיְשָׁת זִין סִין דִּיְרָה וּוּצְעַן

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ עָלָיו הַזָּמָן

לאיז דושאדוש בעשולדיגט דעם הויפט-אנפיהרער פּוֹן ענגלישען מליטער אין וועלט-סְרִיג
אין פֿערברעכערידישען אַזְמְבָּרְטְּגָּעָן פּוֹן הַונְּדָרְטָעָר טְוִיזְגָּנְטָעָר טָלְדָאָטָעָן

עם ווּפְלָגָן זִיךְרָא דַעֲרוֹן צָו פַּיִּיל קְרֻבּוֹת, וּזְמַטֵּח
דַּי קְאַמְפָאָנִיעַ אַיִּין דַּעֲרָמָגְאַנְטָעַן גַּפְבִּיט אַפְשָׁטָעַלְגָּן.
אַבְגָּר נִישְׁתְּקַוְּפָנִידְגָּבָּא אַוְתָּה דַּי אַנְגָּזְהַזְּיָעָרָפָּגָּר
לְסֶמֶטְעָן, אַחֲתָ עָרָ זִינְגָּעָ פָּלָקָעָן וּוּיְתָצֵּר גַּעֲשִׁיקָּמָן
אַגְּרָה בְּאַמְּרָה

לְאֵיד דַוְשָׁרוֹשׁ שְׂרִיבֶת וּוִיטָעֶר, אָז דָעֶר
דַעֲרָמָנְטָעֶר גַּפְבִּיט הָאָט מִיט זִיךְ פָּרְגָּמְנְטָעֶר אָל
קִינְסְטָלְעֶר אַוִּיסְגָּעְטְּרָקְעָטָעֶן זִומָּפֶן, וּוּלְכְבָּפֶר אַיִן
גַּעַתְּלָטְעֶן בְּעוֹזָרְעֶן טְרָוקְעֶן אַדְגָּנֶק אַזְעָהָר קָאָמֶן
פְּלִיצְיָרְטָעֶן סִיטָּפֶם פָּוּן אַפְּטִיחָרְעֶן דִי וּוָסְעָרֶן.
אַוִּיפֶן דַּזְוִיגְעֶן בְּאַדְעָנֶן הָאָט הַעֲבִיב אַזְמָעְרְגָּעְזָמָעֶן
אַגְּרוֹסֶע אַפְּגָּנוֹוֹעֶג גַּעַנְעֶן דִי דִּיטְמָעֶן, דָעֶר גָּאנֶן.
צָעֶר גַּפְבִּיט אַיִן צְוָרָשֶׁת בְּמַבְּאָרְדִּירֶת גַּעַוְאָרְעֶן.
עַם נְעַנְעַן אַרְוִיְּנָעָלָאָזֶן נְעַוְאָרְעֶן פִּינְעַן מִילְּגָעֶן
גְּרָאָגְטָעֶן, אָזֶן דָּאָס הָאָט גַּעֲרָבְקֶט דָעָרֶצֶן, אָז
דָעֶר בְּאַדְעָנֶן אַיִן וּוּרְכָר פְּעָרְוָנְדָעֶלֶט גַּעַוְאָרְעֶן
אַיִן אַזְמָמֶן, וּוּסֶם אַיִן גַּעַוְעֶן פְּעָדְעָקֶט מִיט טִזְוָוֶן.
טָפֶר וּרְבָּפֶר פָּוּן גְּרָאָגְטָעֶן, פָּזֶל מִיט קְלָפְיקְעֶר
בְּלָאָטֶן, אָזֶן צְוִיְּנָעָטֶר סְאָלְגָּטָעֶן הָאָבָעֶן דָא
פְּאָלְגְּרָיְעֶן דָּאָס לְפָעָבֶן, נִישְׁתְּמַעְתְּנָה בְּלוּזֶן פָּוּן דָעֶר
שִׁיסְכָּרֶת, גָּאָר סְוּן דִי גַּעַטְחָרְלִיכֶת זְמָמָנוֹן.

וְזַעֲמָגֶת, הַקְבָּעֵן דִּי רַעֲוָנָלְגָזִיעַס סְפִין
לְאַיְדֵי דַוְשָׂאַרְוָשָׁן וְעַמְקָט אַיְן לְפָנֵן אַגְּוֹוָלְדָרִי.
גַּעַן רֹשֶׁם. עַס וּמַעַרְתָּה וּזְגַעַן זַי גַּעַשְׁרָבָן אַיְן דַעַר
בְּגַנְצָעֵר עַגְלָנִישָׁעֵר פְּרָעָטֵץ. וּוַיְנַטָּאֵן טַשְׁעַרְמָשִׁיל
שְׁרִיבָּת אַיְן דִּיְיָיִי מִילִיִּי, קָנוּ אַיְתָם אַיְן גִּימְשָׁט
אוֹיגְסָקָומָעֵן זַי הַעֲרוֹעֵן קִיְין שְׁוֹעָרָרָעֵץ בְּפַשְׁׁוֹלָרִי.
גַּזְגָּז, וְזַי דִי, וּזְעַלְכָּבֵעַ עַס רַוקְטָאַרְוִיס דַעַר דַעַמָּאָלָּא.
דִי גַעַר פְּרָעָמִיעָר גַעַגְעָן דַעַם מִיטָּרָהָם בְּעַדְעַקְטָעָן
מִילִיְעָרִישָׁעָן אַגְּבָהָרָעָן. עַס אַיְן אַגְּמָנְגָלִיךְ גַּאַר,
שְׁרִיבָּת טַשְׁעַרְמָשִׁיל, זַי שְׁלַיְדָעָרָן דִי בִּיטְעַרְקִים

טוויס. לג'יד דושארדזש ווארטט פאר העיגן', או צר האט אינגעארידט די ווארגנונג מצד די. וועלכע הא-

בען די ארטיגע טיטווציע געקענט.
אלס פרעמעיר פון דער ענגנישער רעגיינט
אין דער צייט פון קרייז בעשווידיגט לאיד דושארדזש
העיגן, או ר'האט בפיון פערלייקעט די אמתע
פאקטען אין האט איזוי ארכט אָרְבִּינְגְּפִּתְּרָה אַין
אַטְּפָּוֹתְּ דֵּי עַנְּדִילְשִׁעָה רַעֲנִירְגָּוֹן; וּזְעַן די רַעֲנִירְגָּוֹן
אין לאנדן וואלט נפוען געוואסט דעם פאקט-
שען מצב אויפן דערמאנטען פראנט, דאן וואלט
געמאלט זעוארען אַסְפָּרְטְּ צָוְרָה אַז דער אָנוֹזִינְגְּעָר
שחיטה. לאיד דושארוש שורייבט ווילטער, או אַין
דער צײַט וווען הונדרטער טוינענטער סָאַלְדָּטָעָן
זונען אומגעcumן צוֹלִיב דעם פֶּלְשָׁעָן פֶּלְשָׁעָן פון
הוֹיְפָּטְּ-אָנְפִּיהָרָפְּ, דְּהָאָט הָעִיגְּ גַּעַהַלְתָּעָן אַין אַיְוָן
פָּאַדְרָעָן מַעַן וְאֵלָא אַיְהָם צַשְׁקִיעָן וּוְאַס מַעַהַר מַעַן
שָׁעָן. כְּדִי צָוְרָבִּיְּתָעָן די, וּוּלְכָא עַד האט גַּעַן
שִׁקְטָה אַזְפָּרְטָה זִיכְעָרָעָן טַוִּים אַין די בְּלָאָטָעָס.
לוֹט וְזַיְדָאָר דושארוש שורייבט. האט העיג
געהאט פַּעֲרוֹנִיכָּרָט, או די מַוְרָא פִּזְנָן פַּרְעָמִיעָר אַין
איְבָּרְגְּפִּתְּרָהעָן אַזְנָהָט פַּעֲרוֹנִיכָּרָט, או אַזְבָּ

רוניסטעז אויז דער גילדט-האנגרעס

די עַמְּגֹנֶת לִכְבָּעַ מִינְגָּג אֵין עַגְּלָוָנָר אַיִּשׁ
אוֹיִפְן טִימְפְּטָעַן אוֹפְן עֲרַשְׁתְּמָרָטְטָן דַּי רְעוּעַלְאָזָּעָן

יעם, וועלכע ס-צונטהעלט דעדר נאר הוואס דערשינע-
געדר פערטער אבגד פון לאייד דושארדושע מעמדו-
אָלְעָן. דעדר גאנדר פונטהאלט שרעקליךע בעשלאָ-
זונגען זעגנון דעם הוייט-קאמנדייר פון דעדר בויז-
טישער אָרְמַנִּי אַיִד דעדר צוית פון וועלט-קריג, דעם
marschal הַעֲבָרְגֶּה לְאַיִד דושארדוש ברענונג בין אַיִצְתָּ-
זישט בעקאנטער פרטימ זעגנון אַיִצְתָּם פון דֵי טְרוֹ-
וֹגְּסְטָע עַפְיוֹאַדְרָן פון וועלט-קריג, דהינו, זעגנון
דעָר שְׁלָאָכָּת בֵּי סָפָאַשְׂפּוֹדָל אַיִן שְׁטָעָלָט פְּעַטָּ-
או 400,000 עַנְגְּלִישָׁן סָגְּלָרְטָעָן זעגנון ממש פְּרָ-
אַוְרְדִּילְט גַּוְאָוָרְעָן אַזְּצָקְוִמָּעָן אַיִן דֵי גַּעַוְאַלְדִּינָעָ-
בלְאַטְעָט פון דעם גַּבְּבִּיט, בְּלוּזָוּ כָּרִי צִי בעקורי-
דייגען דֵי אַמְבִּיצִיעָן אַיִן מְעַנְשָׁן, דעם הוייט-
אנְפִּיהָרָעָר פון דעדר עַנְגְּלִישָׁעָר אָרְמַנִּי, דעם זעגנון-
ראָל העיג.

אמריקאנער צייר יידישער וווערטער

**אָמַעֲרִיקָאנְגָעֶר צִיּוֹנִיסְטָעֶז אָז דָעֶר
יְפָדֵילְישָׁעֶר וּוְשָׁלָמָן-כָּאוּרָשָׁם**

ב אל ט י מ א ר ע, (ימ"א) דער אַרְדִּמְינִי-
סְּטָרָטִיוֹ-קָאַמִּיטָּעַט פָּוּן דָּעֵר צִוְּנִיסְטִימָעַר עַקְוָעַן-
טִיוּעַ לְזָאִי. לְיִפְּסִיקְיַהְתָּם זִיךְ אַרְוִיסְגָּעוֹזָנַט גַּעֲבָעַן-
טִישָׁר אַרְגָּנוֹנִיאַצְּיָעַ הָאָת אַזְּקִחְיַה זַיְן לְעַצְּמָעַר
סְּפִינַּע אַיִן בָּאלְטִימָאַרְעַע בָּעהָאנְדֶּעֶלֶט דִּי פָּרָגָע
גִּיסְטָפָן אַיִן דָּעֵם וּזְעַלְטָקָאנְגָּרָעַט אַיִן הָאָת אַוְיַּט-
פָּוּן אַגְּמִינִיַּע אַיִן דָּעֵם פְּרַשְׁטָפָן יְזִיכְיָעַן וּוּפָט-
גַּעֲדָרִיקַט דִּי מִינְגָּנָגָג, אַז דָּעֵר קָאנְגָּרָעַס וּוּפָט גִּיסְטָ-
קָאנְגָּרָעַס וּוּפָט אַיִן בָּעַשְׂטִימָט גַּעֲוָאַרְפָּן אַיִן אוּזִ-
בָּרְעַנְגָּעַן קִיּוֹן שִׁים מַמְשֻׁחָדִינוּט דְּעַזְוָלְטָמָטָן קָאָר
1925.

קאנט פַּיְנָעֵן זַיִן פַּרְאַדְגָּוֹן, וְאֵס אַיְזָרִיס
געַנְפֶּעָן גַּוּאוֹרְעָן אַינְמִיטָן אַיְזִינְסָטָן דִּזְרָן פַּעַר
פְּרָעַטָּר פּוֹן "פִּיהָרְעָרָךְ" וְדִרְאָלָף הַעַטָּה.
די פַּרְאַדְגָּוֹן מַאֲכָת אַוְסְמָעָרְקוֹם אַזִּי
די קְלָאנְגָּעָן, אָז גַּוְיִסְעַ מִתְגַּלְדִּידָעָר פּוֹן דָעַ
פַּאֲרָטִי הַיְמָעָן נִישְׁתָּאָפְּ דִי גַּהֲצָרְגָּעָע בְּצָבְיהָיָה
אָז דִי יְזָדָן. עַס וּוּרְטָם דַּעֲרִיבָעָר פַּעֲרָבָטָן אָז
פַּאֲרָטִי דִּיגָּעָן יְדָעָן אַיְן דִי גַּעֲרִיכְסָעָן, אַזִּיב דַעַ
צְוּוִיְמָעָר אֶד גַּהֲצָרָטָן צְוּ דָעַר נַאֲצִי-פַּאֲרָטִי, צְוַעַ
וּוּרְטָם פַּעֲרָבָטָעָן צְוַיְרָאַטְעָזְשִׁירָעָן יְדָעָן אַיְן דַעַ
אַמְּטָעָן אַזְּנִיסְטִימְזִיגָּעָס, אַוְיסְצִוְשְׁלָעָן יְדָעָן יְזָדָן
וּוְעַלְכָּעָם אַיְזָ נִישְׁתָּאָפְּ דַקְּנוּמָנְטָעָן, צְוַיְהָמָן
בַּיְיָ יְדָעָן גַּפְלָר אַוְיכִי פַּאֲרָטִי-צְוּוֹקָעָן. צְוַי בַע
וּוּיְוָעָן זִיךְיָ אַיְן דָעַר גַּוְעַלְשָׁטָפָחָן יְדָעָן אַיְיָ
עַפְּגַּנְדִּילְכָּעָרְטָרָעָר, צְוַי תְּרָאָגָעָן פְּרָטְרִיאַיְשָׁע אַפְּ
צִיכְּבָ�נוּגָּעָן אַיְן גַּעַשְׁפָטָעָן, וְאוֹמָעָן אַרְבִּיטִיס אַיְיָ
אַיְינְשָׁעָמָים יְזָעָן. צְוַי בְּרַעַסְטָפָחָן קַמְעַנְטָרְדָעָן הַאֲזָרָעָן
בַּיְיָ דִי יְדָעָן אַרְזִיסְגָּוְרָמָעָן דָעַר לְעַצְטָרָעָר פְּנוּקָטָם
טְרָאָגָעָן אַפְּצִיכְּבָ�נוּגָּעָן אַיְן דָעַר אַגְּנוּזְזָהָיִיט פְּ
יְדָעָן טָאָר מַעַן נִישְׁתָּאָפְּ, אַבְעָר אַרְבִּיטִיסָעָן אַזְּנִיְמָעָר
דִּינְגָּעָן בַּיְיָ יְדָעָן דָעַס פְּגָעָמָעָן...

יענ' עקציע זומט זומט אַזְמָנָה-קָדְשָׁה
די כווארען פון אנטיסעמיטיזם אין דרייטן רײַז
איין געווונן אַגָּאַקְצִיעַן, דאס פערלאָזען דיטטשלָאנְד
דיינ' די יידען איין געקְמָזָן אלס אַגְּנָטָרָאַקְצִיעַן
סָאָר דָּבָר הַיְתָלְפְּרִיטִיטִישָׁר אַיבְּפָרוֹקָהָרָעַנִּישָׁ אֵין
איין דיטטשלָאנְד געווונן ועקס הַזְּנוּדָרָת טוֹיְזָבָן
יַהֲדָה, אַיצְט אָז דָּקָרֶט פָּטוֹרָהָן מִתְּהַנְּדָרָת
טַמְזִיגָּן ווַיְגַנְּבָר.

אֲרֹיְסָנוּוַיִּצְעַן אֶןְגַּדְלָרָע בְּפִזְחֵהַנְגָּג זֶה דַּי יַדְעַן
זֶהָן וּוֹאַלְטָחָן זֶה גַּפְגָּעָן דַּי גַּרְעַסְתָּע אֲנַהֲעַנְגָּע
קְדוּמָהָן קְדוּמָהָן.

יעד. קיבדער איז טשעבאסל אָרוֹאַקי
געהען איבער מסעבה האפט פון דרייטשע
איד מאיזער ליאזט נזאלטען

ירושלים, (ו'טא) אלט האנד פלאטס-האַתָּה
פָּנִים אֵין בְּעֶשְׂרִים וְעֶשְׂרִים דַּי צְנַחֲשָׁע
פָּגָהּן (יניגיאן דושעך) מיט אַפְּרִינוּ אֵין זָעַלְכָּע
עַס שְׁמַעְתָּה דָּאָם וּזְאָרָט "פָּלָעַסְטִינָּא" בְּלוּיו אֵין
דָּעַר צְנַחֲשָׁעָר שְׁפָרָךְ.
מיט דעם פָּלָאָג בְּעַנוֹצָעַן זִיךְ שְׂוִין דַּי גִּישָׁעָן
לְאָנוֹן-נוֹגְרִינְדְּפָטָע יְזָרִישָׁ אַרְקִי-יְשָׂרָאֵלְדִּינָּע שִׁיבָּעָן
זְפָעָלְשָׁאָפְּטָעָן.

בזה האפסט פון דיביטשע
ישען שלען
נאר צוויי דרייפל זיך געלפראט אין טשעכישע
שלען און 34 אין דיביטשע.
בעונגערטס שטארק אין געפאלאַטן דער פראָ
ענטוואָז פון די יידען, וועלכע בעוכבען דיביטשע
שולען אין יאָהָר 1933.34 לגבִי 43 - 1932.33
פראָצֶן. לגבִי 38,4 פראָצֶן.

Z DRASTWUJTIE ŁODZIANIE! פושעיאוד „Alhambra” אַלְהָמְבָּרָה

פושעיאוד 34

VICTOR HUGO

הוינט און פאלג. טענו! פון אונשטיינליךן קלם-מייטערווערט, דoit דפר בעריהטע ערצע הונגס פון

אונגעודניליכער ארטיסטיישער יומ-טובי 2 טעריעס מיט אמא! „גאלדרבליך 1” או “פֿאַרִין אַיְד פֿלאָמְעַז”

דער אונטער גאלדרבליך כ-15 שער עטער פון 10.00 מילר-לְאַלְפָּן Odette Florelle, Joselina Gael, Charles Vanell

„דוד גאלדער” 3.30 או 6.30 או 9.30 או 16 זאָוָאַדּוֹלָא

אַבְּהַיִּב פּוֹז דֵי טַעֲבָסְעָן: אַוְוַעַנְד אַוְוַעַנְד

אַלְּאַנְּגָן-כִּינָּא CAPITOL

שְׂמֶפְּפָהָלֶת אַלְּאַנְּגָן-כִּינָּא

פּוֹטְעָרָס וּלְזִיד גָּרְדִּיבָּעָד קָרְאוֹרָאַטָּעָד קְיֻבָּדָעָד וּוּעָשָׂאָבָּעָל בָּאַמְּפָעָן

גַּלְּעָגָנָהִיֶּת! 10.000 בְּעַרְעָטָעָן אֹז שָׁלָעָן דֵי בִּילְגָעָסְטָעָן זִים אַיְזָקִיָּהָן 16

וּאַרְעָז-חֹזֵי WHOLE-WORTH לְאָדוֹן, פִּיעָטְרִיכָּאָוָעָר 98.

בְּיוֹשְׁטָעָרִיעָגָן-לְאַמְּבָּאָדָּ-קְוִוִּיטָעָם קִיְּתָאָךְ אָן-צָהָבָן דִּי הַזְּכָמָרָה זְרִיגָּה ZAKLAD ZEGARMISTRZOWSKO-JUBILERSKI J. SOŁOWIEJCZYK, Piotrkowska 54

וּוּרְקָשָׁטָעָן-אַיְזָקִיָּהָן 50.

אַלְּאַנְּגָן-כִּינָּא קָרְבָּעָן-לְזִיד גָּרְדִּיבָּעָד קָרְאוֹרָאַטָּעָד קְיֻבָּדָעָד וּוּעָשָׂאָבָּעָל בָּאַמְּפָעָן

אַלְּאַ